

Být Božím člověkem

Mojžíš byl muž Boží. (1Pa 23:14)

1. čtení: Numeri 20:1-13

Hlavní čtení: 1.Paralipomenon 23:12-15

Úvod

Milí bratři, milé sestry,
při pročítání 1. knihy Paralipomenon jsem narazil na jeden kratoučkový verš, který ke mně promluvil právě v situaci přelomu starého a nového roku. Slyším z něj takové duchovní pobídnutí a pošťouchnutí k dobrému a činorodému životu před Bohem. Ten verš přečtu ještě jednou:

- *Mojžíš byl muž Boží.*

Je to v první řadě uznání významu Mojžíše, největšího z proroků Staré smlouvy. Ale to nám dnes stačit nemůže. My z něj musíme zaslechnout něco důležitého pro náš život. Tak tedy: *Mojžíš byl muž Boží. A ty, bratře, buď také mužem Božím. A ty, sestro, buď ženou Boží. Bratři a sestry, buďte lidmi živého Boha.*

I. Neformální autorita

Začnu nejdřív kontextem tohoto krátkého výroku. V této kapitole se mluví o potomcích praotce Léviho. Lévijsi byli přísluhovači při chrámových bohoslužbách. Z nich ovšem v tomto textu vyčuhuje jeden rod: *Rodina Árona, syna Amráмова. (1Pa 23:13)* Tato rodina všechny ostatní lévijské rody převyšuje. Je to velekněžský rod. Rozumějte: Lévijských rodů bylo více. Ale jen ten, který se odvozoval od Árona a jeho synů, měl na starosti obětování v Chrámu. A nejen to. Pisatel připomíná, o co všechno se Áronovi potomci starali:

- *Áron byl oddělen, aby střežil svatost velesvatyně, on i jeho synové, aby pátil před Hospodinem kadidlo a přísluhoval mu a navěky v jeho jménu udílel požehnání. (1Pa 23:13)*

A teď: To, co nás na tomto textu dnes zajímá, není Áron. Ale Mojžíš. Všimněte si, že Mojžíš se nikdy oficiálně veleknězem nestal. Jeho bratr byl veleknězem. Mojžíš ne. Dokonce ani Mojžíšovi synové nebyli přidružení k velekněžskému rodu. Slovy vypravěče:

- *Jeho synové byli jmenováni s kmenem Léviho. (1Pa 23:14)*

Bratři a sestry, to je zarážející! Člověk takového významu – a přitom ani on, ani jeho synové nakonec nepatřili do velekněžského rodu. Je to zarážející i v dnešní době, kdy různí lidé kumulují všechny možné společenské posty a role, shromažďují moc, vliv a díky tomu rozmnožují majetek, nebo alespoň sbírají tituly a ocenění. Mojžíš neměl zapotřebí být oficiálním patronem židovského náboženství. Protože zřejmě ani Hospodin neměl zapotřebí Mojžíše do této role uvést. Hospodin nařídil Mojžíšovi:

- *Přikaz, aby předstoupil tvůj bratr Áron a s ním jeho synové z řad Izraelců, aby mi sloužili jako kněží: Áron a Áronovi synové Nádab, Abihú, Eleazar a Ítamar. (Ex 28:1)*

Tvůj bratr Áron a jeho synové. Ty, Mojžíši, ne. Tvoji synové také ne. Mojžíšova autorita v Izraeli je tedy od začátku až do konce naprosto neformální. On nikdy do žádné společensky významné role ustanoven nebyl. Možná namítnete, že přece skrze Mojžíše Bůh vysvobodil Izraelce z Egypta. A skrze něj předal Izraeli Zákon. To je pravda. Ale to byly činy, na základě kterých si ho Boží lid připomíná jako osvoboditele a zákonodárce. Nikdy však nebyl do těchto rolí oficiálně, rituálně, liturgicky ustaven. Mojžíš je člověk bez titulů. A přesto je to muž Boží. A to je mnohem důležitější ocenění jeho života, než kdyby měl před jménem a za jménem několik titulů a police plně zaprášených vyznamenání.

II. Muž Boží

Bratři a sestry, co vlastně znamená sousloví „*muž Boží*“? Toto sousloví znamená vztah. Vztah člověka a Boha. „*Muž Boží*“ je člověk, který má blízko k Bohu. A je to zároveň člověk, ke kterému má blízko Bůh. Je to člověk, který chodí s Bohem. Je to člověk, s kterým kráčí Bůh. Je to člověk, který se drží Boha. A je to člověk, kterého se drží Bůh. Je to člověk, který poslouchá Boha. A je to zároveň člověk, kterého Bůh posiluje.

Slovní spojení „muž Boží“ totiž neoznačuje jen mimořádnou lidskou kvalitu. Ale také Boží kvalitu. Nás jako první asi vždycky napadne ta lidská kvalita. „Muž Boží“ – *to bude poslušný, pokorný člověk plný víry v Boha. Veliký modlitebník, znalec Písma, laskavý k druhým lidem kolem sebe.* To je výklad tohoto slovního spojení zdola nahoru. Ale my musíme zmínit i ten pohyb shora dolů. Od Boha k člověku. „Muž Boží“ je tedy člověk, ke kterému se Bůh přiznal. Kterého si vybral a oddělil pro sebe. Zavolal ho do svých služeb, otevřel se mu a dal se mu poznat. Mluví k němu, táhne ho dopředu. Zvedá ho, když klesá, odpouští mu jeho poklesky a pády, kterých se žádný, ani ten „boží“ člověk nedokáže sám od sebe zbavit. Používá si ho ke svému dobrému dílu a v tom ho posiluje. „Muž boží“ je člověk, kterému se Bůh věnuje. Až díky tomu – v druhé řadě – je to člověk, který se věnuje Bohu. Jedná se tedy o vztah, který Bůh začíná a člověk v něm pokračuje.

Bratři a sestry, sousloví „muž Boží“ tedy ukazuje především na dobrý vztah člověka a Boha. A teď se zeptám: Na čem nejvíc stojí dobré vztahy mezi lidmi? Čím naše vzájemné soužití rozvíjíme? Především jazykem. Mluvením. A uchem. Nasloucháním. Vzpomínám na vůbec první setkání s javornickým staršovstvem – snad někdy v lednu 2012 na faře. Samozřejmě: Pojedli jsme společně nějaké koláčky. A podali jsme si pravici. A usmívali jsme se na sebe. A prohlíželi jsme si jeden druhého. Ale především: Mluvili jsme spolu. Dlouho jsme spolu mluvili, abychom se vzájemně alespoň trochu poznali. Kdybychom spolu nemluvili, kdybychom si vzájemně nenaslouchali, neměli bychom šanci spolu navázat dobrý vztah. A kdybychom od té doby spolu mnohokrát nemluvili a nenaslouchali si, pak by náš vztah neměl šanci se rozvíjet dál, být hlubší a pevnější.

III. Mojžíš s Bohem mluví – nadává, chválí a přimlouvá se

Totéž chci dnes ukázat na Mojžíšovi, „muži Božím“. Mojžíš mluvil s Bohem. Mojžíš také mlčenlivě Bohu naslouchal. A Bůh mluvil s Mojžíšem. A Bůh Mojžíšovi mlčky také naslouchal. To je základ jejich vztahu. A to je také podnět pro nás, pokud máme v srdci touhu být muži a ženami Božími.

Už na začátku jejich vzájemného vztahu na hoře Choréb (Ex 3-4) dochází k dlouhým rozhovorům. Hospodin se Mojžíšovi představuje jako „Jsem, který jsem.“ Jako „Hospodin, Bůh vašich otců, Bůh Abrahamův, Izákův a Jákobův.“ (Ex 3:6.14-15) Jako Bůh, který se rozhodl vysvobodit Izraele z područí faraona.

No, a Mojžíš se Bohu také představuje. Nejprve si zakrývá svou tvář před svatým Bohem. A pak, když zjistí, co po něm Bůh žádá a k jakému úkolu jej chce vyzbrojit, zvolá: *Kdo jsem já, abych šel k faraónovi a vyvedl Izraelce z Egypta?* (Ex 3:11) Má strach. Bojí se. A tak se všelijak vykrucuje, vytáčí a vymlouvá, co mu jen síly stačí. A to je nakonec velice sympatické, nemyslíte? Mojžíš s Bohem mluví o svých pocitech otevřeně a upřímně. O nedůvěře, o strachu ze selhání a z vlastní nehodnosti, o obavách z možného neúspěchu. On Hospodinu neřekne: *Jsem tvůj člověk! Jiného, Bože, nehledej! Jdu do toho, to je jasná věc.* A pak by si to pod horou Choréb rychle rozmyslel.

Ne, tak Mojžíš nejedná. Ovšem dlouhý a upřímný rozhovor se svatým a velice trpělivým Hospodinem jej nakonec promění. Mojžíš podlehne. Mojžíš uposlechne Boha. A vydá se na cestu, která navždy změní jeho vlastní život i život celého Božího lidu.

Co přišlo potom, to docela dobře víme. První neúspěchy před faraónem a s tím spojené první výčitky lidu Izraele vůči Mojžíšovi. Nespravedlivé a zbabělé výčitky, kterými Boží lid bude Mojžíše zasypávat po celý jeho život. Když k tomu došlo poprvé, Mojžíš si také stýskal. Ale své výčitky směřoval přímo na Boha. Mluvil o tom s Bohem.

- ²² *Mojžíš se obrátil k Hospodinu a řekl: "Panovníku, proč jsi dopustil na tento lid zlo? Proč jsi mě vlastně poslal?"* ²³ *Od chvíle, kdy jsem předstoupil před faraóna, abych mluvil tvým jménem, nakládá s tímto lidem ještě hůře. A ty svůj lid stále nevysvobozuješ."* (Ex 5:22-23)

Když však Hospodin začal jednat a nakonec skrze mnohá podivuhodná znamení vyvedl lid Izraele z Egypta, Mojžíš spolu s ostatními chválil Hospodina. Tehdy si nezapomněl stěžovat. Teď nezapomněl Hospodina chválit a vyvyšovat ho za jeho spásu.

- *Tehdy zpíval Mojžíš a synové Izraele Hospodinu tuto píseň. Vyznávali: "Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem." ² Hospodin je má záštita a píseň, stal se*

mou spásou. On je můj Bůh, a já ho velebím, Bůh mého otce, a já ho vyvyšuji. ³ *Hospodin je bojovný rek; Hospodin je jeho jméno.* (Ex 15:1-3)

A když Izraelci hřešili proti Hospodinu, co udělal Mojžíš jako první? Potrestal viníky? Přemlouval lidi, aby toho nechali? Odešel od nich a na všechno se vykašlal, jak se říká? Co udělal jako první? Přimlouval se u Hospodina za ten hříšný lid. Mluvil o tom s Bohem. Tím začal.

- ¹⁷ *Nuže, nechť se prosím vyvýší tvá moc, Panovníku, jak jsi prohlásil. Řekl jsi:* ¹⁸ *»Hospodin je shovívavý a nesmírně milosrdný, odpouští vinu a přestupek, ale viníka nenechá bez trestu, vinu otců stíhá na synech do třetího i čtvrtého pokolení.«* ¹⁹ *Promiň prosím tomuto lidu vinu podle svého velikého milosrdenství, jako jsi mu ji odpouštěl od Egypta až sem.* ²⁰ *Hospodin odpověděl: »Na tvou přimlovu promím.«* (Nu 14:17-20)

Ve všech těchto případech mu Hospodin naslouchal. Vždyť Bůh není jen ten, kdo mluví. Ale i ten, kdo ochotně, trpělivě a upřímně naslouchá.

IV. Mojžíš Bohu mlčky naslouchá – a plní jeho příkazy

A naopak: Mojžíš také často před Bohem mlčel, když k němu Hospodin mluvil. Mojžíš mu naslouchal. Naslouchal Božím stížnostem proti lidu, jeho dobrým příkázáním, jeho ujištěním a povzbuzováním. Mlčky přijímal celý Zákon od Hospodina. Tomu Zákonu pak učil Boží lid a sám podle něj jednal. Dělal zkrátka to, co mu Bůh přikázal. Mojžíš je prvním a navíc vzorovým příkladem toho, co slyšíme od apoštola Pavla:

- ¹⁶ *Veškeré Písmo pochází z Božího Ducha a je dobré k učení, k usvědčování, k nápravě, k výchově ve spravedlnosti,* ¹⁷ *aby **Boží člověk** byl náležitě připraven ke každému dobrému činu.* (2Tm 3:16-17)

A co víc? Mojžíš uměl mlčky přijímat i velice těžké věci. Když ho Bůh potrestal za – z našeho pohledu – malinkatý přestupek tím, že mu znemožnil vstoupit do zaslíbené země, Mojžíš tento trest mlčky přijal. Nebránil se. Nerozčiloval se. Nebyl uražený. Mlčel před Bohem. Poslušně a věrně před Bohem mlčel. Tento příběh, který jsme slyšeli v prvním čtení (Nu 20:1-13), neukazuje jen na Mojžíšovo provinění a na Boží svatost. Ale také paradoxně na jejich pevný vztah. Mojžíš tiše přijímá rozhodnutí svého Boha, i když to pro něj v tu chvíli musí být velice obtížné.

V. Hospodin má poslední slovo: Mojžíšova smrt

A k tomu nakonec došlo. Co Bůh řekl, že se stane, to se opravdu stalo. S Mojžíšem se loučíme na hoře Nebó, odkud směl Mojžíš zahlédnout zaslíbenou zemi, do které čtyřicet let vedl Boží lid. Poslední slovo má nakonec Hospodin – tak jako v případě nás všech.

- ⁴ *Pak mu Hospodin řekl: »Toto je země, o které jsem přísahal Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi slovy: Dám ji tvému potomstvu. Dal jsem ti ji spatřit na vlastní oči, ale nepřejdeš tam.«* ⁵ *I zemřel Mojžíš, služebník Hospodinův, tam v moábské zemi podle Hospodinovy výpovědi.* ⁶ *Pochoval ho v údolí v moábské zemi naproti Bét-peóru. Nikdo až dodnes nezná jeho hrob.* ⁷ *Mojžíšovi bylo sto dvacet let, když umřel. Zrak mu nepohasl a svěžest ho neopustila.* (Dt 34:4-7)

Je to trest: Že Mojžíš do zaslíbené země nemůže vstoupit. Ale trest provedený milosrdným Bohem. Hospodin Mojžíšovi ještě v posledních okamžicích daroval nadějný výhled na tu krásnou krajinu. A hlavně mu daroval naději, že Boží lid tam nakonec vstoupí a obsadí ji. Že tedy Mojžíšův život nakonec nebyl zbytečný a promarněný. Země zaslíbená je připravena přijmout syny Izraele. S touto nadějí smí Mojžíš vydechnout naposledy. V tichosti.

Bratři a sestry, Mojžíš s Bohem žil. A s Bohem zemřel. Bůh s Mojžíšem žil. Ale s Mojžíšem nezemřel. Věnoval se dalším generacím věřících. Žil s nimi, žije s námi. A Mojžíše pochoval Bůh tajně. Snad proto, aby se lid nedopustil toho, co by si Mojžíš nikdy nepřál: Tedy aby nezačali Mojžíše uctívat jako boha vedle Hospodina.

Bratři a sestry, prošli jsme dnes celým životem Mojžíše, „*muže Božího*“. Životem člověka, kterého si Bůh vybral, ochraňoval jej už od narození, v určitém věku si jej povolal, zaukoloval, provázal ho svou silou i svou milostí a nakonec si ho vzal k sobě. Životem člověka, který především Bohu naslouchal a s Bohem mluvil. Který měl s Bohem pevný a hluboký vztah.

Závěrečná výzva

A tak: Ať už se v tomto roce staneš kýmkoli, člověče, buď člověkem Božím. Mužem Božím. Ženou Boží. Ať už se staneš otcem, strýcem, dědečkem, matkou, tetou, babičkou. Ať už ti lidé svěří jakoukoli funkci. Ať už se pustíš do jakéhokoli díla. Ať už tento rok prožiješ bez újmy, nebo s jakoukoliv újmou, buď a nepřestávej být člověkem Božím. Mluv s Bohem. Vyjadřuj svou nedůvěru. V důvěře, že tě Bůh slyší, a že to přijímá. Vyjadřuj svou důvěru a chval Boha. A také mlčky plň všechno, k čemu tě dobrý Bůh vede. A mlčky přijímej i různé těžkosti. To se také sluší na člověka Božího. A především: Věř, že Bůh je v Kristu Ježíši stále s tebou. Že se tě nikdy nevzdá. Že ti ze své milosti a lásky bude naslouchat a mluvit s tebou nyní i navěky. Ano, on má poslední slovo nad naším životem. Ale je to slovo, které bude znamenat život věčný. Amen.